

universum

První šestina epilogu

Vlastně nic je vesmír. Můj vesmír. Můj vlastní vesmír. Jsem jeho třeskem, ale stejně je ničím. Každým okamžikem ve mně roste. Rozpíná se na mých buňkách. To je jeho hmotou, kterou pohlcuje. Každým oklepáním, každým nádechem je ho ve mně víc... Je bohatý. Tolik hvězd, co na něm zaplálo. Ukažte mi astronoma, který uvidí takový vesmír. Je v bílém plášti. Chodí na kávu se svými sestrami. Tam s nimi laškuje... Á... Cítíte, jak se ozývá? Ano. Nešíří se zvuk. Já vím. Ale za hranicí vesmíru se zvuk šíří. Je tam tolik zvuků, utopených, které nikdo neřekl ani neřekne. Plavou tam v hmotě. Co to tady vnáším? O tom jsem mluvit nechtěl... Chtěl jsem mluvit o vesmíru. O tom, co pro mě znamená. Víte, dlouhá léta jsem se zabýval letem. Měl jsem rád peří, které nese. Měl jsem rád draky z papíru a pouťové balónky. Tahle mánie mně dovedla ke kosmu. Zuřivě jsem studoval každý detail jeho velikosti, jeho rozměrů, jeho neuvěřitelnosti. Naučil jsem se každý vztah, který s ním souvisel. Po studiu mne vzali k letectvu. A pak... Středisko kosmických letů. Jeden z dvaceti kandidátů na prvního člověka, který vystoupí ven, do prostoru a tam zapíchne vlajku, slavnou, jemu nejdražší. Trénink na letadlech byl zdoluhavý a nudný, ale kosmické simulátory a trenažéry byly ostré a rychlé. Plně vzrušujícího proudícího vzduchu všude kolem. Jak se zrychlovaly částice, já jsem cítil to pravé opojení. Výcvik. Denní rutina, milióny cviků. Zocelování tělesné a politické prozřetelnosti. Z dvaceti deset, z deseti pět. Z pěti tři. Já a... byla to kosmonautka, reprezentace Země jako takové. Pak jeden pomatenec. Vozili nás kolem světa, ukazovali nás a učili. Musíš, nemusíš, nesmíš, můžeš. V každém kliku, každém státě bylo nějaké slovo. Kolem a kolem, ale nikdy to slovo, které mělo být vyřčeno. Kosmos. Žádná věda nedokázala vypočítat ani vyjádřit, jak jsem chtěl nahoru mezi mé hvězdy. Neznal jsem způsob, jak uklidnit tenhle zával nadšení, začal jsem mluvit cizími jazyky, hrát na housle, skákat přes švihadlo. Stejně to nepomohlo. Pak tady byla kosmonautka. Byla jiná než většina kandidátů, do všeho totiž uměla vložit své politické srdce. Jako by její vesmír nebyl tam nahoře, ale tady na zemi, v tomhle státě. Její vzhled tomu odpovídal. Angažovaný pohled, přesvědčená chůze. Fuj. Ale byla to ona. Měla nádherný nos. A ty oči. Ač planuly její vírou, tak byly, jako druhé dveře do vesmíru. Do kosmu. Tam kam jsem chtěl...

S každým dnem stráveným u dalekohledu jsem si připadal dál od svého kosmu, ale blíž k jinému. Točila se jako galaxie, rozbíjela při tom skleničky. Naučila mne pít. Ani o tom sama nevěděla. Pokaždé, když jsem se dostal tak na dva metry do její blízkosti, nebylo mi úplně dobře. Vždycky to tak žblunkalo. Tak jsem to zapil a zajedl plátkem okurky. Hmmm... Samozřejmě kosmonaut nesmí dělat takové věci, ztrácí se jeho koncentrace a přesnost. S každým dalším vypitým litrem jsem tušil, že tohle bude buď konec nebo začátek. Čeho

monolog – Kosmův vesmír

nevím, ale něco takového jsem cítil. Takový hryzavý a čím dál hloubější pocit nesvobody. Asi mne měla v hrsti, cokoliv kdy chtěla, hloupě jsem splnil. Protože mě už ovládala, vzdal jsem se a začal víc. Všechny ty vědomosti se vypařovaly. Neutralizovaly agresivním pitím. Vytrácel jsem se. Dostal mě z toho až ten pomatenec. Myslel jsem, že Ilja je obyčejný a pomatený. Ovšem opak se stal pravdou. Pomatený a obyčejný jsem byl já. Ilja mě tahal pomalu, ale intenzivně z toho bahna. Hlavně, aby na to nepřišli drazí šéfové... Vesmír se vzdálil. Už nebyl tak blízko. Nebo já se vzdálil jemu? To už nevím... Ona tady stále stála, stále se smála, stále se točila ve stejném odpadu. Ještěže byl Ilja takovou zdí. Abych neviděl, neslyšel, nehmatal... to její točení. Ale to je teď jedno. Ona se totiž zničila sama. Nebylo to mojí touhou po pomstě. Za co? Za vlastní nerozvážnost? Hmmm... Její politické vášně ji zavedly daleko za hranice. Byla známá a slavná. To se nelíbilo vedení, protože začala být vlastní. Prezentovala něco sama za sebe a ne za stranu a ideu věčné spokojenosti. Jednou si pro ni přijeli. Nasedli a ona do zamlženého okna napsala nějaké slovo. Proč. Proč napsala takové slovo? Ona mne obvinila ani nevím z čeho. Z toho, že jsem ji udal? A za co? To jsem nechápal. Na vedení mi udělili pochvalu. Za to, že jsem jim vydal deník. Její. Kdyby věděli, kdyby věděla, že bych byl schopný... já nevím čeho... třeba vyměnit celou sluneční soustavu za jediný okamžik s ní. Třítmat její dokonalost na srpku měsíce. A mezitím na ni udeřilo kladivo.

Pil jsem. Zapomněl jsem, ale na jednoho pomatence. Ilja za mnou přišel. A povídá: „Tak chlapče, a máš po problému. Máš pokoj, vyznamenání strany a pochvalu. Já jsem zbažil... A to je jedno.“ „Cože?“ „Ten deník byl plný řečí, které nesouvisí s životem straníka.“ „Pěkné Iljo!“ Z ničeho nic jsem mu zlomil nos. Spadl se židličky a rozplácl se na dlažbě. „He? Za co? Za to, že jsem Tě před ní chránil? Zničila by Tě. Ty, takový talent všech věd. Zatměla by Ti mozek. Ještě, že ji... A...to je jedno... Počkej ty...Kosmonaute!“ Hned nato mě odvolali z programu a zavřeli. Nakonec jsem slyšel v rádiu, že do kosmu vystoupil úplně někdo jiný a hlavně, nebyl náš. Po pár letech mne rehabilitovali a řekli, že jsem padl za oběť tyranům a dali mi další vyznamenání. Ona byla dávno mrtvá a já jsem směle pokračoval v pití. Přidal jsem vybrané značky cigaret. A teď ve mně bují vesmír. Zhoubnější než ten podle všech konstant. Nejhorší na tom je, že vesmír, který jsem chtěl vidět, už asi neuvidím.

On tady bude, poroste rovnoměrně...

Jeho velký krach nastane asi později než můj, ale myslím, že já svůj vesmír s jejím ještě zkřížím.

Druhá šestina epilogu

monolog – Deníček

1. září – Neděje se nic, co by se mělo dít. Jsem na konci. Cítím, že si pro mě přijdou, že mi ostříhají vlasy, ale já nechci. Každým dnem jsou mi blíží. A ještě do toho ten...jak se jmenuje? To je jedno. Deníčku, potřebuji ven. Na vzduch. Provětrat se. Změnit stěny. Změnit lidi. Furt ti samí. Generál - oplzlý dědek, zase po mně chtěl, abych mu myla záda houbičkou. Instruktor - ještě horší, dneska chtěl oholit. Ale on mlčí. Dívá se na mě každou minutu, ale mlčí. Ví, že se mnou něco chce. Je divný. Na pohled. Mimo pohled taky. Já ho nechci už vidět. Ty víš, jak to je deníčku. Vždycky přijde, něco řekne. Zakrouží hlavou, odejde. Dneska jsem ho poslala pro pití, abych se ho alespoň na chvilku zbavila. Přinesl celou káď. Položil to přede mě a řekl to jeho: Prosim, máš to tady. Tvářil se při tom, jakože by čekal třeba slovo: Díky. Nic jsem neřekla. Tak jsem ho poslala pro další. Nosil, já jsem pila. A on, jako vždy, svorně dolíval. Lidi ho potom měli za číšníka. A on jim taky dolíval. O co se proboha snaží? Nevím a je mi to jedno. Ať se třeba usmaží ve svém snažení...Já chci klid, mír a prostor.

2. září – Nebesa! Generál se s instruktorem zbláznili. Dneska se se mnou sprchovali. Fuj! Musela jsem předstírat, že mě to baví a ještě k tomu mluvit o politice. Když si šáhnou, mám pocit, že mi po kůži lozí stádo plazů. A když se generál kochá svou chlupatou rukou... A... Mám pocit, že něco je jinak. Dneska se poprvé napil. Jakmile tak učinil, změnil se. Kde je ta jeho čistota hodná obdivu...? Řádl... Popadl Alexandru a házel s ní po celé hospodě. Přitom sázel jednu sklenku po druhé. Teda... Vydrží hodně. Museli ho vyvádět, aby to tam nezničil. Nečekané. Hmmm... Tak to vidíš deníčku.

7. září – Těchto pět dní se nic významného nedělo. Vzali nás do nějakých měst a já pitomá husa jsem si Tě nechala tady ve středisku. Instruktor mě zase osahával pod stolem při konferenci. Ten chlap je fakt tak odporný. Nemůžu mu přijít na chuť. Generála, toho starého úchyla napadají čím dál zvrhlejší věci. Pořád má nové nápady. Polil mě kysanou smetanou na obličej a začal ji pomalu lízat. Má tak nechutný hrubý jazyk. Tuhle před dvěma dny za mnou zase přišel. Tvářil se tím svým typickým obličejem. Kupodivu měl čistou hlavu. Přinesl dvě skleničky, flašku. Ví, kam tím mířil. Zkušeně odšrouboval uzávěr. První nalil mně a pak sobě. Pili jsme do rána...

10. září – Dneska nás zase zredukovali. Už jsme jenom tři. To není vůbec fér! Zůstal. Prošel. Jakto? Deníčku, mám pocit, že mě sežere. Už se mi o tom i zdá. Okusuje mě pohledem. Já už nemám žádné maso navíc. Nic, čím bych se mohla bránit. Jsem nahá až na kost. Deníčku, kdy se to změní? Generál dneska přišel s novým nápadem. Nemůžu se hnout. Říkal tomu veverka. Dlouhá štíhlá ručka s třemi střepy na konci. Začal u chodidla. Postupně přitlačoval. Až byl na zádech, zastavil tah. Vytáhl veverku. Posadil ji na strom. Přejížděl rány prstem a přitom si pod svým mastným nosem broukal budovatelskou poesii. Co je tohle za dobu?

11. září – konečně klid...Generál odjel, Instruktor... najednou zmizel... A s ním se to všechno točí. V kruhu milý deníčku. Jde to s ním dolů. Začal se bavit s tím... Iljou. Asi mu nic jiného nezbyvá, je to chudák. Každý večer oba vysedávají v baru. Porušují jedno pravidlo za druhým. Někdy je to docela švanda...jindy už to zachází trochu daleko. Dneska vzali do kola nějaké pionýrky, co jsou tady na exkurzi. První ty stážistky totálně opili, pak s nimi vyběhli na rampy a řvali na celou pustinu. Samozřejmě pionýři...vzorní ochránci spravedlnosti a práv slabších, když našli polomrtvé dívčiny na buzerplace, rozběhli se za Iljou a za ním. Strašně je zmlátili. Když se, ale posádka dověděla, že Ilja s kolegou dostali přes hubu, vymlátili pionýry třikrát víc a to ještě ve spánku. Nakonec si všichni společně zavdali na usmířenou a byl klid. Krásný večer...

12. září – Exkurze odjela. Nebylo to s nimi zase až tak hrozné. Dneska nám tady pofukuje, ale je jasno. Konečně večer s dalekohledem. Dneska jsem si řekla, že nebudu a šla jsem pozorovat. Nevěděla jsem, že toho tolik ví. O všem, co tam kdo viděl, dokázal vykládat hodně dlouho. Je to zvláštní...Ilja přitom říkal, že nic neumí...Že je sice k ničemu, ale jako člověk je tak akorát. Mně se to zdá být naopak. Jako člověk je absolutně neschopný cokoliv udělat, ale jakmile přišel blíž k tomu okuláru... Divné deníčku... Asi není všechno úplně pravda, co náš moudrý Ilja povídá a vypráví jako největší a nejpravdivější poznatky o nás i všem kolem.

13. září – Dneska jsme zase byli ve městech. Debatovali jsme na téma Dívky v kosmu. Nějaká zvláště vysazená bojovnice za práva žen prosazovala nějaký speciální režim pro kosmonautky na ubytovnách a přitom o tom nic neví. Kdo ji tam pustil? Mluvila o nějakém zneužívání, ale to se mě netýká, víš deníčku! Netýká! Netýká! A ještě ti to červeně podtrhnu, aby sis nemyslel, že jsem nějaká slabá, že se nedokážu ubránit. Že žádný generál ani instruktor nemá šanci. Že pokud by něco zkoušeli, že jim...udělám něco moc špatného. Ona mluvila dál o všech možných věcech, u nichž jsem měla nepříjemný pocit, že se mne silně týkají. Ani při závěrečném večírku jsem neměla pocit, že bych se musela nějak významně bavit a skotačit s ostatními účastnicemi. Přišla za mnou ta, co dnes tak dlouze povídala. Přinesla sklenky, nalila mně i sobě. Mluvila se mnou znovu o tom samém. Hodně se ptala. Když jsem říkala něco, co jí zrovna nepřišlo věrohodné, vycítila jsem, že bude lepší nelhat a zbytečně si vymýšlet. Deníčku...Všechno sem jí vyklopila...Ta zkušeně poslouchala a pronesla: „Něco s tím uděláme...“ Já nevím...

15. září – Na základně se dějí věci...Včera sem dojela nějaká kontrola. Ti to tady teda vymetli. Ilja jim samozřejmě hbitě asistoval a provedl kontrolory snad úplně všude. I v dámských sprchách. Nakonec mě den a půl vyslychali. Jména... Chtěli pořád vědět jména... Skoro nic jsem jim neřekla. Deníčku, mám pocit, že se něco děje, že mi kolem krku stahují oprátku. Už se kolem mě tak nemotá, je to snad dobře... Ale utichl, ani s Iljou už není moc vidět...kam se asi schoval...? Vždycky ho někde letmo zahlídnou. Pochází v těch svých přišer-ných papučích a drží ty své archy papíru. Chvilku jsem při tam tom rozhovoru myslela, že... Ale radši nic...

16. září – Co to ten Ilja zkouší? Dneska se do mne pustil. Zatáhl mě k sobě pod záminkou nějakého soupisu a pokoušel se. Myslela jsem, že je jenom jiný nebo zvláštní až divný, ale teď se ukázal jako skutečně nechutný člověk. Kromě všech těch nástrojů a pomůcek měl v té svojí cimře i mojí fotku. Všude po podlaze. Tisíce rozstříhaných fotek na milióny nějakých ústřížků. Musela jsem ho uklidnit. Asi ho to bolelo. Rychle jsem utíkala. Narazila jsem do něho na chodbě... Plahočil se...zase nacucaný...otočil se a mrskl sebou o zem. Nezvedla jsem ho, smrděl... Nic není takové, jak by mělo...kde jsem to vlastně zbloudila? Kdy jsem se sem dostala? Kdo chtěl, abych uvízla v tomhle patu mezi stranami? Nemám prakticky žádnou sílu na nějaké další podniky. Deníčku...v patnácti dnech takové změny? Já nechci žádnou rychlost všude kolem...Hej! Kdokoliv, zpomal tenhle kolotoč...

17. září – Je trošku zima. Tuším, že něco není úplně v pořádku... Tišší den jsem nikdy neslyšela...každý dneska cosi naznačoval...jenom tím, jak byl potichu a neřekl ani půl slova. V dálce je vidět, že pustina je neklidná. Já jsem v té pustině deníčku... Dneska mi všechno došlo...co, kdo, kde, kdy, jak a proč...je to zvláštní...spíš divné...divnější než před tím...

Dnes se na každé hvězdárně na jeho počest vyvěšuje černý prapor. A proč? Protože dnes si vážení čtenáři připomeneme den úmrtí významného vědce a převážně kosmonauta... Generál o něm kdysi řekl, že je jeden z nejlépe kvalifikovaných a politicky vzdělaných kosmonautů naší země, možná i celé zeměkoule. Ale jaký doopravdy byl? Na jednu stranu vypadal jako chytrý a ohořelý, ale podle výpovědí zákeřný a nehostinný prameniv ze své slabosti. Kdo ví? Celým jménem Ilja I. Vyrůstal v poměrně dobře postavené rodině leteckého inženýra s patřičně položeným politickým podhoubím. Vychodil základní školu. Slovy učitelů tichý, upřený a zapřený chlapec s ulízanými vlasy a jemně stríženým přičeskem. Spolužákům byl pro smích, trpěl totiž několika zvláštními neduhy. Jeho tělo bylo poseto mnoha genetickými a neobvykle tvarovanými deformacemi. Dokud ovšem, počínaje osmou třídou, nevešel úplně změněn. Nikdo ho nepoznal. Co se proslychá, tak ho otec v totálním zoufalství poskytl na zatím nepraktikované léčebné kúry. Během dvou měsíců z něj doktoři udělali naprosto zdravého a optimálního člověka. Třída se ho začala bát, protože by se prý mohl mstít. Samozřejmě postupem času ho k tomu víc a víc strkali svým neobvyklým a tajemným chováním. Ilja zmaten tímhle stavem, začal se tedy mstít. Během roku proti sobě poštvál celou třídu. První je rozdělil na půl, potom začal třídu drolit na jednotlivce. Tím dosáhl čeho chtěl. Rozdělené třídě nabídl svou iniciativu. Dobrý plán. Jednoduše je znovu spojil, navázal na minulé vztahy a šikovně se do nich vmasíroval. Dokázal je tak ovládat a to se mu líbilo. Když vyšel školu, uvědomil si, že tohle není úplně přesně to co chce. Jenomže přišlo gymnázium. Za jeho zdmi se sešli podobné typy. Všichni vzorně politicky zaučení, schopni ze své slabosti vytěžit to nejlepší. Zde se desky třely mnohem víc, jak mezi studenty tak mezi profesory. Během těch čtyř let studia se jich vystřídalo mnoho... Každý udával každého. Všude na chodbách čněly velké urny na stížnosti, poznatky i drobná vylepšení. Ilja samozřejmě nezůstal pozadu. Oproti svým kolegům zahájil vlastní kampaň. Pod svým jménem Rudý Rorýs podnikal mystifikační operace po celé škole...zázrakem mu na to nikdo nepřišel. Odzbrojil nejmocnější z lavic i z kabinetů a ředitelny. Tudíž i ti největší protivníci se spojili. Nic jiného jim nezbylo. Rudý Rorýs začal ustupovat, ale stále držel všechny v šachu. Když už se vše zdálo ztracené, ředitel povolal tajné. Samozřejmě bez povědomí žáků a učitelů. Rudý Rorýs tedy stále expandoval, ale dvou nevýrazných vyhublých postavíček si nevšimnul nikdo ani on. Ti dva se šikovně zapojili do hry. Začali hrát na všechny strany jako Rudý Rorýs. Tím ho vyšoupli a odráželi. Agenti se snažili prorazit bariéru mezi sebou a ostatními. Přece někdo něco musí vědět. Ilja přišel na to, že celá tahle hra je řízená provokace. Tak se stáhl. Počkal až se najde nepřítel a vhodně zamíchal pořadníkem dosavadních vítězů. Naprosto zmatení agenti pozatýkali půlku školy. Všichni na tom byli nevinně, ale je zvláštní, že v archivech jsou vedeni jako vinní. Ilja si rychle rozmyslel svůj další postup a přestal tlačit na pilu. Počkal na uklidnění atmosféry a pomalu podnikal další kroky. Teď si ověřil, že krycí jména nejsou ono. Začal jinak. Pozice lidového hrdiny není anonymní, není

nebezpečná a plyne z ní větší provize a popularita. Uvažoval tedy Ilja nad budoucností. Každý se kochá vesmírem, každý mluví o rozpuku techniky a vědeckého pokroku. Stane se tedy kosmonautem. Po dostudování se přihlásil na leteckou školu. Je přijat na základě vynikajících výsledků nejen v politické osvětě. Ilja se učí rychle veškeré poznatky nejen kosmonautiky, ale i práce s čísly a mechanickými počítadly. Při studiu začíná zjišťovat, že je potřeba najít nové obzory, aby se mohl znovu pokusit o nějakou manipulaci. Dostuduje a stane se diplomovaným předním odborníkem v oboru kosmické mechaniky. Ve výběrovém řízení získá místo mezi dvaceti kandidáty. Vesmírný program bujel. Každý o něm mluvil. Iljovi se líbilo, že je na předních stránkách všech novin. Některé noviny se třeba věnovali každému členu velké dvacítky zvlášť. Psali naprosté žvásty, kterým každý průměrný čtenář uvěřil. Každý na to reagoval jinak. Iljovi se líbilo, když o něm psali jako o polobohu. Ale na druhou stranu se bál, až se ho někdy zeptají na tyhle legendy, že nebude vědět, že nedokáže odpovědět... Záhy ale zjistil, že žádná otevřenost neexistuje, tak se uklidnil. Dalšími síty prošel jenom Ilja, nějaká kosmonautka a jeden nevýrazný kandidát. Co se vypráví, tak Ilja prošel díky svým metodám. Ta kosmonautka, díky vlivu Generála, říká se, že jí pomáhal v kariéře. A ten třetí díky vysokým znalostem a vynikající odborné přípravě. Život na základně měl u všech tří zúčastněných několik etap. Éra ukázek. Ta spočívala v neustálé prezentaci kandidátů na veřejnosti. Éra výcviku. Nové výcvikové metody přinesly mnoho změn nejen v jejich životech. Éra šílenství. Když nastalo období útlumu a vše se hroutilo, kosmonauti nacházeli nové možnosti v požívání všeho možného. Éra slabosti. Kosmonauti nedokázali koordinovat své vášně a příšerně upadali. Éra povzbuzení. Na základně je zjištěno datum startu, chybí tři měsíce... Všichni se plní tímto nadšením zbavili svých neduhů... Mezi třetí a čtvrtou érou se propojil Ilja s ne už tak tichým členem posádky. V jeho registrech se to hemží samou výtržností a neposlušností. Nicméně vedení si vážilo jeho osobnosti natolik, že se stal nedotknutelný. I Ilja se vždy přimluvil. Byla odstraněna kosmonautka kvůli zaujatosti vůči vedení. Nakonec došlo k hádce mezi oběma kandidáty. Ilja zůstal jako jediný a druhý byl zatčen pro fyzické napadení. Asi dva týdny před startem se všeobecně rozkřiklo, že prvenství o výstup do prostoru získala jiná velmoc. Ilju to položilo jako všechny další, kteří se na projektu podíleli. Díky tomuto neúspěchu se pustili do větší a nákladnější záležitosti. Příprava měsíční expedice zabrala všem několik let. Ilja byl navržen jako jeden z kandidátů letu. Přípravy na start provázelo mnoho skandálů. Několik neúspěšných startů, čistky. Bylo těsně před startem, když Ilja onemocněl. Nikdo z doktorů nedokázal tyto potíže vysvětlit. Záhy po prudkých horečkách se Iljovi vrátily jeho přirozené vady. Nedokázal v sobě přebít svou vlastní přirozenost a zešílel. Svůj život skončil ve tmě a chladu největšího ústavu. V mnoha případech to bývá zřízencova poslední stanice. Překousal si tedy žíly. Tak skončil svůj život jeden z největších chlapců naší kosmonautiky. A 24. červen je jeho dnem...

Čtvrtá šestina epilogu

Jako vždycky bylo hrozné ticho. V zimě se tu skoro nikdo neukáže, všichni se doma choulí do dek a ve své domácí pohodě pijí svařené víno, poslouchají decentní hudbu. Tady na hvězdárně se mi líbí víc. Zase jsem seděla v knihovně a hrála šachy s počítačem. Znovu mě přehrál. Jak to dělá? Hmmm... Chvilku jsem nadávala při další partii. Radši jsem si udělala čaj. Kde ten jablečný s tou skořicí ti chlapci kupují? Sednu si s knížkou, cosi o galaxiích. Usnula jsem. Na hodně dlouho. Probudil mě příchod. Nesl noviny a od zmrzlého nosu se mu kouřilo. „Ahoj.“ „Jo, to jsi ty? No nazdar“ Taky máte rádi, když prožíváte chvíle pohody a někdo do nich vstoupí? Ne? Já taky ne. Shodil ze sebe tu typickou jelenicovou bundu. Odmotal tu svoji šálu. „Venku je asi zima, že?“ „No, není tam nejtepleji.“ „Dáš si čaj?“ „No, mohl bych...teoreticky.“ „Jsou ve skříni.“ Hmmm...byl tady...bylo tedy hezké si s ním alespoň povídat. „Kdeže jsou ty čaje?“ Proboha, ten je neschopný. „Tady v té skříni!“ „Jo, díky.“ „Už jsi četla noviny?“ „Ne. Co s nimi?“ „Mám tam článek.“ „Ty? V novinách?“ On a v novinách? „Puč.“ Vážně tam bylo jeho jméno. „Jak Tě k tomu vzali?“ „Jsem se trochu snažil a napsal jsem dopis do redakce. Chtěl jsem, aby o něm někdo něco věděl. Přece jenom, byl velkou osobností.“ „O kom?“ „O Iljovi.“ „Ilja? Kdo to proboha byl?“ „Ty nevíš? Kosmonaut. Chodíš na hvězdárnu dost dlouho, abys věděla, že někdy někdo takový žil.“ „Dobře, dobře. Ale, proč o něm?“ „Za prvé dneska je výročí jeho úmrtí a...“ „Za druhé, copak?“ Chtěla jsem, aby vypadl. Jeho vážně nemusím dlouho snášet, zvláště když mám pohodu. Vždycky se přivalí a něco povídá. Je to jeho hvězdárna? Ta je přece moje. Co je mi do nějakého Ilji? Já chci mít pokoj úplně od všech...no dobrá...tak jsem si to přečetla, když si šel zalívat čaj. Ještě se ptal, jestli taky nechci. Asi neviděl, že mám plnou konvici. Nějak jsem se do toho začetla. Byl to sice jenom článek v novinách, ale... Zvláštní. Jakýsi Ilja mi začal otevírat obzory. Přišel dolů. Zrovna jsem dočítala poslední řádky. To nebyl vážně špatný článek. „Tak, jak se Ti líbí článku?“ Co jsem měla říct? Když ho vidíte, sami máte pocit, že je divný. „No, mohl být horší...“ Vlastně jsem takhle nechtěla odpovédět. Jenom to tak vyjelo. Trochu v něm hrklo. Toho jsem si tedy všimla. Posadil se s tím čajem na křeslo. Vypadal, že jsem ho tím asi moc nepotěšila. Tak jsem vzala nějakou encyklopedii o velkých osobnostech, abych nebyla za úplně blbou holku. Nenašla jsem ho nikde. Nějak jsem mu chtěla říct, že jsem to jméno nemohla najít, ale jak tam seděl s tím čajem, bála jsem se ho oslovit. Tak jsem vyhledala nějaké další knížky. Dvě, tři, pět...Nikde. Až v jedné. Bylo tam o něm docela hodně napsáno. Občas to souhlasilo s tím článkem až ten konec se hodně odchyloval. Podle téhle knížky zneužíval nějakého, ani tady není jeho jméno, na vyplňování svých prací, nakonec ho kvůli nějaké kosmonautce udal. Tomu se říká díky. Ale je to pravda? Nevím. Zkusím další. Tady taky nic, taky nic, taky nic... A tady. To samé...Využíval a nakonec udal... hmmm...takže to asi takový hrdina nebyl. Spíš ještě větší had než nám žurnalista napsal. Kdo potom byl ten...? To je jedno...mě to nezajímá...ať si to zjišťuje sám...chodí přece na

monodialog – Nejasné odpoledne

hvězdárnu...píše do novin o lidech... Ne. Ne. Ne a ne. Je mi to jedno! Jedno! Jedno! Vrať ty knížky do regálů, ano, polož ty noviny na stůl a teď ti to bude jedno! Je to jedno? Není. Tak. Teď? Taky ne? Kuš! Ještě, že ti chlapci schovávají ty flašky. Ták trochu se napij a zapomeň. Uf! Ten je...Seděl tam a dopíjel čaj. „Máme tady někde černou vlajku?“ „Černou vlajku?“ Na co černou vlajku... Á... Ne, ne... „O žádné nevím.“ „Fakt, někde tady určitě bude...musí...jsme přece řádná instituce...“ „Ne, není, nikdy nebyla.“ Ještě to tak, všet tady vlajky parchantům... „A...ale na všech jiných hvězdárnách ten prapor visí.“ „Však my jsme jedinečná hvězdárna.“ „No to jistě. Všichni, úplně všichni tu vlajku mají...“ „No a? Jsi nějaký představený, že tady budeme všet vlajku? Podvedl hodně přátel. Ten tady vlajku nebude mít...“ „Ale zase udělal hodně jiných věcí...“ „Co? Co ty o tom víš? Si myslíš, že máš pravdu? He...? Všude jinde psali spoustu škaredých věcí...! Nic. Žádná vlajka!“ „Kdyby nebylo jeho, tak spoustu hvězdáren nemá peníze na provoz...“ „Cože?“ „Nebo myslíš, že ty peníze kouzlím?“ „Ne...“ „V posledních dnech svého hříšného života měl přání založit nadaci, která bude čerpat od velkých firem peníze na světový provoz všeho, kde objevuje slovo vesmír minimálně ve zkratce.“ „Jo a co jako?“ „Je to naše díky.“ „Na něco takového já kašlu!“ „Kašli na co chceš... Já jdu...“ V té chvíli jsem se neovládla a vrazila mu. Svalil se pokřivený ze schodů. Probrala jsem ho vodou. Postavil se a trochu při tom vrávorál, vypadal směšně. Posadil se do křesla. Nemohl mluvit, přikousl si jazyk. Vzal svoji šílenou jelenici a vyrazil. Ven. Opět jsem zůstala sama. Hurá! Akorát tady nechal ty noviny... Tak jsem do nich znovu nahlédla... Znovu jsem si četla ten článek. Dokola. Pomalu jsem ho znala nazpaměť. Až jsem na to přišla. Jemu nešlo o to, aby dokázal, že neseme jeho jméno na vlajce. Jemu šlo hlavně o nás, o peníze, které se v tom točí... To je zvrácené... Sponzor řekl, vyvěs vlajku, dostaneš peníze... Na to, že můžeš existovat a odhalovat krásu tam toho nahoře, toho, co nás obklopuje, těm lidem, kteří neznají ty pohledy do posledního detailu. Ano, oba známe zákonitosti, gravitaci, luminiscenci, rezonanci a trajektorii, ale znají to ti ostatní? Řekl jim někdo, tohle si přečtěte, na tohle se podívejte, to Vám otevře rozhledy. A řekl nám někdo...? Jasně! Četla jsem tohle a tamto. Ale řekl nám někdo, tuhle knížku přečti, ta ti dá víc než celý vesmír...ale přece já mám Vesmír ráda...nepotřebuji poslouchat tohle a tady to...e...má to smysl? Nemá! Tak, co to tady... Á! Z toho divného zmatku jsem zapomněla, že se setmělo... Jako bych jednou stále se opakující myšlenkou došla k tomu samému... A přitom jsem tím nemohla strávit šest hodin... Co se tedy stalo? Kdy odešel? Kdy a kdo odešel? Já jsem ho znala? Viděla jsem někdy jeho proporce, jeho široce rozpjatý obličej? Já už nechci klást otázky...ani hledat odpovědi...snad bude jasno. Nebylo. Obloha věděla, co chci najít...co chci hledat...já nechci...to taky věděla...na jednu i na druhou...koho hledám v té obloze? Hledám sebe? Hledám jeho? Vesmíre, vesmíre, řekni, má smysl tohle hledání...?

Pátá šestina epilogu

Ha... Vtipné, že? Viděli jste ji? Co? Ta je, že. Hmmm...říká si astronomická expertka...ale psala tři seminární práce na téma kosmonautiky? Ne, nepsala, ty jsem psal já! Já, podívejte se na to, jaké já jsem já! Dokonalý odraz světla od hladiny. Jsem prostoupen čistou krásou. Samotným nekonečnem, které udává takt tomuhle komediálnímu a směšnému divadlu. Co? Co? Jsme herci...na tomhle jevišti...a baví Vás tohle drama? Ne? Mně taky...už proto, že to drama musíme psát my všichni. Takový režisér, jó to je vůdce. Má výhody, není omezen textem, jenom svou fantazií...také bych chtěl režirovat...nejde to, jsem příliš přízemní na režii... Nebo scénář...to byste psát nechtěl...třeba vy mladý muži. Podívejte na sebe. Vysoký, štíhlý, chytrý. Ale jste tak dokonalý? NE! Nejste! Vy slečno, nádherné útlé tělo...dlouhé plné vlasy, obraz krásna a neoklamatelné přesvědčivosti výkonu ve vašem monologu... I když Vám bych soudil dialog. Vám ta samota nesluší. Vy potřebujete protihráče, nějakého dokonalého, co? He? „A ty co, co tady děláš?“ „Já? Já jsem tady na návštěvě toho tvého cirkusu...“ „To není cirkus...to je divadlo...“ „Přehrávané...nechceš ty raději dělat varieté nebo kabaret? To by ti seklo.“ „He... Jsem herec. Žádný šašek...“ „Myslíš?“ „Podívej se na diváky. Co v nich vidíš?“ „Šašky, samé šašky...“ „Vidíš. A ty jsi co? Sólista? Jsi, na jednu stranu...“ „A na druhou?“ „Prázdná, vyčpělá nádoba, mrtvá po jakémkoliv prožití.“ „Ne, hloupost. Já nikdy, nikdy, nikdy nebudu prázdný. Necítíš ty emoce?“ „Myslíš nemoce?“ „Čím mě to zkoušíš? Vypadni!“ Á...není tu...tak začneme znova... Jsem dokonalostí, která svým monologem upoutá i vězně na lůžko. Jsem. Jáááá! Jsem. A to je důležité. Nejen pro mě, ale pro ostatní. Je to pro Vás důležité? Třeba vy? Jsem důležitý, nepřidám vám lhostejný, nudný nebo otravný? Ne, že? Protože, já vám řeknu proč, já nejsem žádná slabá amfora! Jsem. Co jsem? Kde jsi? Kde je tvoje provokace. Najdi si mě. Jsem tady a čekám. Co? Nejdeš. Mluvíš? Jsi to ty? Je to tvůj hlas. Není. Jsi daleko. Daleko. Daleko. Jsi moje dávka. Tak mě píchni, tou svojí jehlou. Přijed' na své bělavé rukojeti a provolej: Jsem tady! Á...a...klid...je klid... Jsi tu stále... Zvláštní, teď mi nevadíš. Jindy bych tě asi poslal pryč. Jsi tady, buď, neodcházej. Cítím Tě... Existuji... HaÁ! Kvůli tobě nebo sobě? Proč vždycky odcházíš, když přemýšlím? „Moc pochybuješ.“ „Jak to?“ „Podívej se ven! Co vidíš?“ „Další dávku.“ „Podívejme! Přestaň a já přijdu blíž.“ „Když si, ale nevezmu, tak nepřijdeš.“ „Jo.“ „Tak co mám dělat?“ „Na to hochu musíš přijít sám...“ „Já nevím...“ „Hej? Spíš? Probud' se!“ „To jsi ty?“ „Jo. Myslela jsem, že jsi odešel... A ty tady zatím...piješ... Můžeš chodit?“ „Snad.“ „Tak pojď na nohy. Tys té flašce dal zabrat.“ „Hmmm...“ „Sedni do křesla, dáš si kafe?“ „No...a jo.“ Jak jsem tam ležel,

diamonolog – Odliv přichází s přílivem

měl jsem pocit, že na mě dopadá tisíce balvanů. Souvislé okolí najednou dávalo rozmazanou mozaiku ploch, světél a stínů. Nerozeznával jsem obrysy, sem tam šum. To kafe bylo sice zázračné, ale moc mi k lepšímu vnímání nepomohlo. Spíš mě ještě víc uspalo. Zdálo se mi...krásně se mi zdálo... Nakonec mě probudila. Mávala mi před očima rukama. První šla hlava, pak oči. Nakonec se to všechno roztočilo. Hlava, oči, hlava, oči, hlava, hlava, hlava, oči, oči, oči...oči... Jako byste se dívali do královského jezera. Dva rubínové provokatéři vražení do čela. V nich je to všechno skryté... Ale to už jsem usnul, takže jsem neslyšel všechno, co kdo říkal. Protože se na hvězdárnu nahrnula společnost. Z doslechu mi bylo řečeno, že přijely vážené osoby oslavit ono výročí. Uvědomil jsem si až teď, že jsem zapomněl jak jsem je zval. Měl být nachystán celý blok, občerstvení a tak. To jsem měl vyřídít v době, kdy jsem ale myslel úplně na něco jiného, že. Takže jsem všechno propil a prospal, a zapomněl na spoustu věcí... Třeba na to, že představení města jsou velmi citliví na to, jak s nimi kdo komunikuje. Když jsem to slyšel, zvedal se mi žaludek. Nicméně, radní měli oči úplně pro něco, spíš někoho jiného než hromadu oficialit. Ta toho hbitě využila a radním rozdala kališky. Na terase zvesela nalévala. Když jsem se ztěžka probral, po hvězdárně plápolalo mnoho známých tváří a vesele se křenily. Jeden se ke mně naklonil a povídá: Dobré! Vynikající! Ani nevíte, jak jste nás mile překvapili! Něco tak neformálního a atmosférického nám na radnici nikdy neposkytnou. „Ani ten boolehavne.“ To jsem si pomyslel, když starosta poskakoval po schodech a předstíral, že je tygr z Mompračemu. Ještěže byly zamknuté dalekohledy, jinak by to s nimi moc dlouho nevydrželo. Mně samotnému dlouho trvalo než jsem si dal do souvislostí, co se už stalo, co se děje, a co se dít bude. „Tak, jak se v tom orientuješ?“ „Co ty...?“ „HeHe...Vždycky když chceš, já přijdu...“ „Proč mám tu láhev v ruce? Kde to vlastně jsem? Znal jsem vůbec ty lidi? To není možné... A co je tohle za místo? Hvězdárna. Jak jsem se z křesla dostal na hvězdárnu před vchodem, když jsem ještě teďka stál ve foyeru? Tak já jdu dovnitř. Spím na křesle... Co? Spím na křesle...tady visí starosta na větvi...v přednáškovém sále zasedá městská rada. Dole točí námořník pivo:„Pojď k pípě, mládě!“ Volá... V klubovně seancují kuřáci vodní dýmku...smrdí...pozorovatelnou zuřivě drtí metal... Všem vlasatcům vlají vlasy a při každém záklonu obmotávají dalekohled. Iontové dělo na terase. Všechno se začíná deformovat. Jsem snad v černé díře? Pryč. Ale, co to? Z jedné hvězdárny do druhé... Tak třeba sem. A... Za plotem je ticho a klid. Kolik jsem toho stihl zažít v jedné hvězdárně. Pokud byla skutečná. A i kdyby ne, tak ten zmatek a mišmaš za to rozhodně stál...

Šestá šestina epilogu

tudíž epilog - dialog – **Universum ante portas!**

MM: Jsi to ty?

MK: Jsem.

MM: Výborně. Tak pojď...

MK: Jaká bude cesta?

MM: Dlouhá. Přes nekonečnou pustinu tmy a prachu do mlhovin.
Nakonec z nekonečně se otáčejícího disku ven z kosmu do...

MK: Počkej, víš, kam jdeme?

MM: Téměř ne.

MK: Tak proč vycházíš, tak brzo...

MM: Uvidíme víc, proletíme mlhu rychleji. Rozhrneme tmu dřív než vyjde...

MK: Ale tam ta tma... Nikdy nevychází ani nezachází...

MM: Nevadí, tam kam jdeme, tma není.

MK: A světlo? Je tam?

MM: To tam také není.

MK: Tak, co tam je? Co stojí za vidění.

MM: Ty víš, co tam je...

MK: Víím...

MM: Tak pojď...

MK: Budeme potřebovat náповědu...?

MM: Ne.

MK: Tak ji odhodme!

MM: Pojď... Je čas...

MK: Brány jsou blízko...

KŽ: Je-li to tak...Ty?

MM: Já.

KŽ: Ty?

MK: Já taky.

KŽ: Tak... Jsou teď za branami. Poputují daleko, dál než si kdo může představit. Jediným pohybem plavmo vpřed. Ale až dorazí, o tom vám nic neřekneme i kdybyste...vážení posluchači chtěli. Ano, to je to...co je potřeba...ale to vy dozajista víte...

A to je vlastně všechno, co jsme Vám chtěli říct. Ale ještě nevstávejte, protože právě přijde program se zákusky, kolou, slanými tyčinkami a lachtanem, který umí otáčet dalekohled.
A ještě něco... *Děkujeme za pozornost...*

Universum - Martin Macháček, 4. - 6. prosince 2004

Ilustrace - Ivan Havlíček, 2005 / 2006

Vydáno za podpory Kulturního fondu města Zlína, červen 2006

Náklad 30 ks